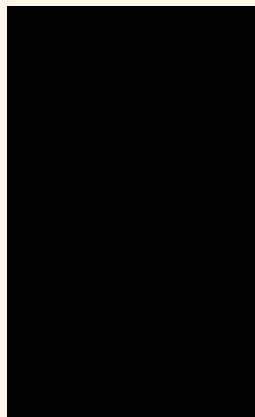

Systeeminen näkökulma:
Yhteisen työn johtaminen
VIP lasten ja perheiden hyväksi

VIP verkosto
Synesis, Pekka Lavila
30.9.2020

*Miten uudistamme hyvinvointiyhteiskuntamme
meille kaikille mielekkäällä tavalla?*

*= kyky ymmärtää omaa toimintaa ja
harjaannus nähdä tilanteet laajasti myös toisten kannalta*

VIP toiminnan keskiössä*:

VIP lasten ja nuorten hyväksi toimivilla ammattilaisilla
on **paljon toimivia menetelmiä ja tietoa.**

Miten saisimme **jaettua tätä osaamista ja
muodostettua yhteisiä toimintamalleja?**

Mikä on mielestäsi **keskeisin** kysymys -
jota VIP verkostossa tulisi yhdessä ratkoa?

Mitä meidän siis **tulisi muuttaa?**

Mihin keskitymme?

LAPSET JA NUORET

KUSTANNUSVAIKUTTAVUUS POTENTIAALI

JOHTAMINEN

80% "lapsista ja nuorista"

VIP lapset ja nuoret

"20% lapsista ja nuorista"?

Hyvinvointiyhteiskunnan
onnistuminen mitataan
haastavissa tilanteissa

"OIKEAT RATKAISUT
TIEDETÄÄN"

"Epävarmuuden johtaminen"

"SYSTEMISYYS, EDETÄÄN
TILANTEEN MUKAAN"

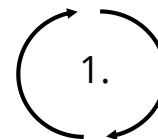
Systemisyys ilmiönä ja
tapana ajatella

Systemisyys perheissä

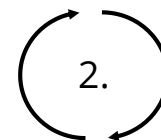
1. Esimerkiksi perheen ahtaat asuinolosuhteet voivat kärjistää perheenjäsenten välejä jokapäiväisessä arjessa. Perheenjäsenten jatkuvat **riidat tuottavat uupumista, mikä puolestaan johtaa taas uusien riitojen puhkeamiseen** (kehämaiset vaikutussuhteet).

2. Myös työntekijän ja perheen välinen suhde on jatkuvassa muutoksessa: työntekijän oma asennoituminen ja toiminta vaikuttavat siihen, miten perhe tulee työskentelyyn mukaan.

lapsen hyvinvointi

perheen jaksaminen

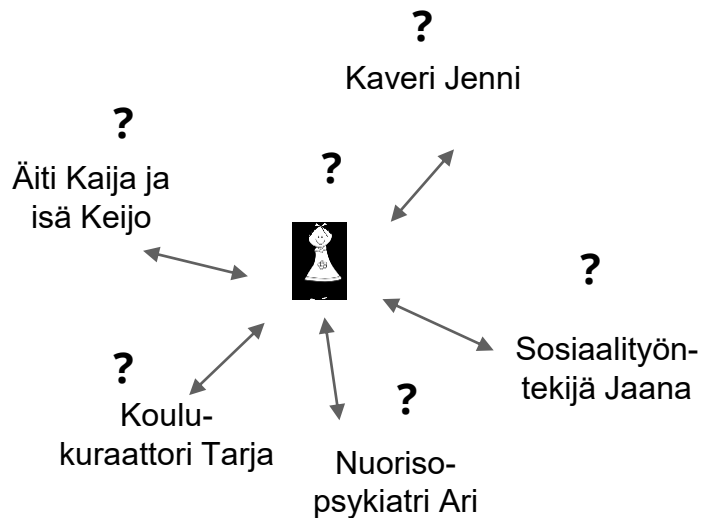
työntekijän toiminta ja asennoituminen

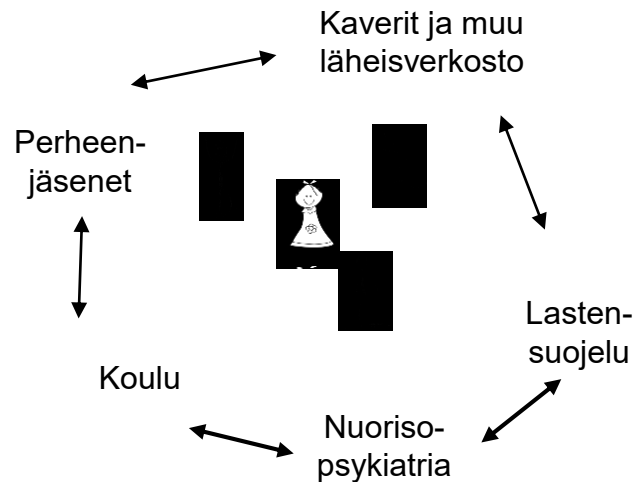

Systemisyys palvelujärjestelmässä

"Vastaan minulle asetetuista tavoitteista"

"Katsotaan kokonaisuutta, tehdään yhdessä"

Miten hyvin osaamme muuttaa tapaamme toimia?

LAPSET JA NUORET

KUSTANNUSVAIKUTTAVUUS POTENTIAALI

JOHTAMINEN

Kouluaineiden opettaminen

Ei edellyttä muutosta

Perheen pärjävyyttä vahvistavat tekijät* = systeeminen ymmärrys ja taidot

Ymmärrys perheen
elämäntilannetta kohtaan

Lapsen elämässä
olevien aikuisten
kunnioitus

Mielekäs vapaa-aika

Kodin ja arjen rutiinien
sujuminen

Ystävät ja kaverit

Hyvä suhde
vanhempaan

Ilon ja onnistumisen
kokemukset

Sisarussuhteet

Perheen ulkopuoliset
aikuiset

Päiväkodin/koulun ja kodin
toimiva arki ja yhteistyö

Lapsi tietää, että opettaja
ymmärtää lapsen
elämäntilannetta

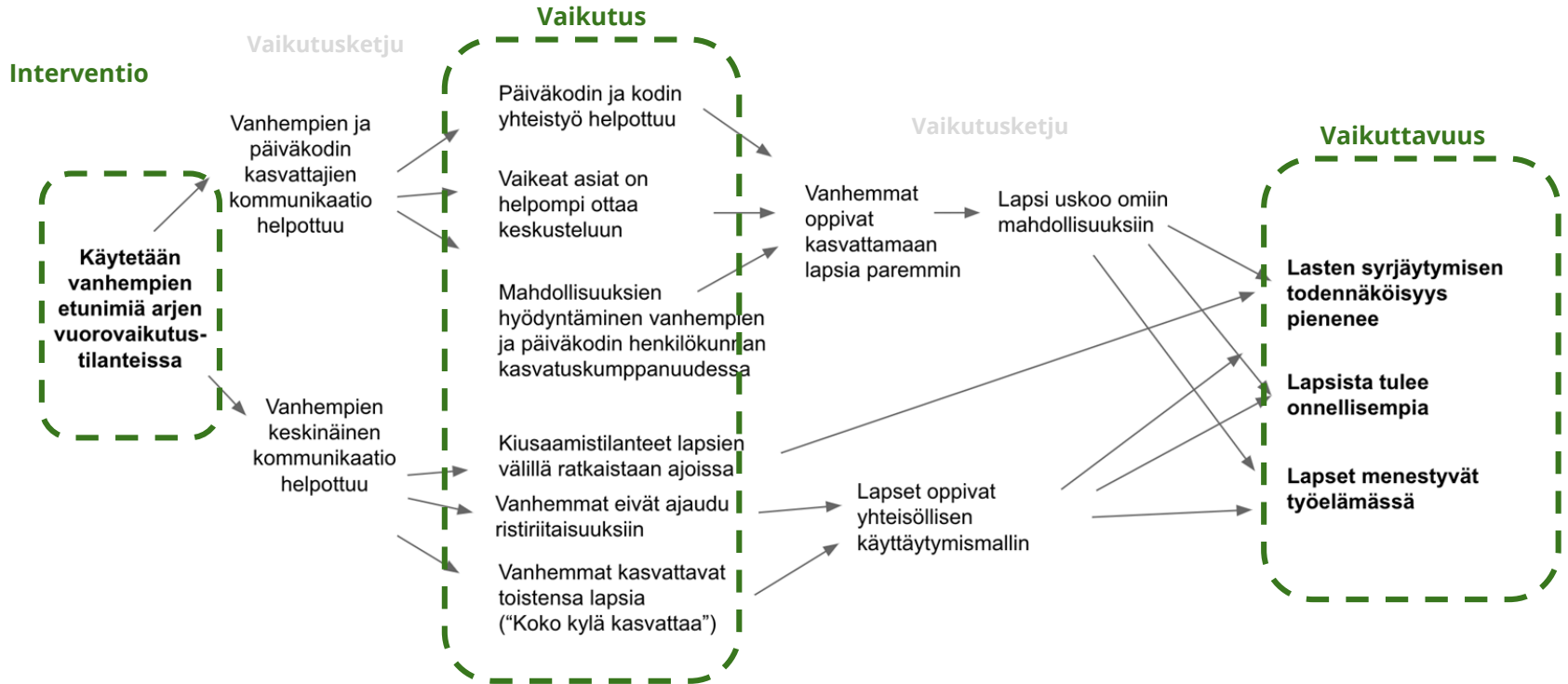
**Edellyttää muutosta
toiminnassa JA ajattelussa**
(tiimit, virkamiesjohto,
luottamushenkilöt)

*) Mika Niemelä, Oulun yliopisto / ITLA

Esimerkki muutoksesta
systemissä

Esimerkki vaikuttavasta interventiosta

Interventio löytyi kokeillen, kun tarkastelimme päiväkotia kokonaisuutena (“systeeminä”)

Systemin muutos?

Muutos arjen toiminnassa ja ajattelussa

Valmiin ratkaisun ja palvelun sijaan....

...“Miten me voimme toimia ollaksemme just tälle lapselle ja perheelle avuksi niin hyvin kun me pystymme“?

Aikuisen tekemä tulkinta
Nuorisopsykiatrin käyntejä x kpl
Lääkitys
...

Pieniä muutoksia arjessa

Koulun/päiväkodin ja kodin vuorovaikutus
Opettajan rooli ja nuoren kokemus
Yhteisöllinen aamupuuro
Turvallinen aikuinen
...

“Systeemisiä” toimintatapoja

Systeeminen tiimimalli
Lapset puheeksi
...

Uusia (yhteistyön) mahdollisuuksia

Ilmainen harrastus vähävaraisille perheille
...

Muutos kunnan johdon toiminnassa ja ajattelussa

		NYKYINEN	→	SYSTEEMINEN
1	KEHITTÄMISTYÖN KÄYNNISTÄMINEN	Rajattu ongelma jonka ratkaisu tiedetään		Yhteinen ymmärrys muutoksesta
2	MUUTOSPROSESSIN LUOTSAAMINEN	Alkuperäisessä suunnitelmassa pysyminen		Kokeiluista oppiminen ja avoin tiekartta
3	ARVOT	Kaikille yhteisten arvojen jalkauttaminen		Kaikkien kokemusten kuuleminen
4	HENKILÖSTÖN OSAAMINEN	Henkilökohtaiset taidot		Yhdessä oppimisen taidot
5	TYÖN RAKENTEET	Yksittäisen työntekijän suoritteet		Asiakkaan osallisuus ja tiimin oppiminen
6	TOIMINTA- YMPÄRISTÖ	Satunnaiset verkostotapaamiset		Systemaattinen yhdessä oppiminen
7	KUSTANNUKSET	Vuosituloitteet kustannuspaikoittain		Vipupisteet ja vaikutusketjut

Muutos lautakuntien toiminnassa ja ajattelussa

		NYKYINEN	→	SYSTEEMINEN
1	TOIMINTA	Toimenpide- ja organisaatiolähtöinen strategia		Vaikutuslähtöinen strategia
2	HALLINTO	Toimialuelähtöinen organisoituminen		Ihmislähtöinen organisoituminen
3	TALOUS	Toteumat, 1 vaalikauden aikajänne		Jatkuvuus, vaikutusten ennustaminen

Yhteenveto: Yhteisen työn johtaminen VIP lasten ja perheiden hyväksi

Systemin muutos edellyttää uudenlaista näkökulmaa kehittämiseen

- Suomessa on jo paljon hyvää työtä ja kokemuksia
- Uudistumisen kannalta tärkeää on omasta toiminnasta oppiminen
  - Mitä hyvää säilyttää, mitä muuttaa
  - Kyky rakentaa mielekkäitä tulevaisuuskuvia korostuu - ristiriita nykyisen johtamisjärjestelmän rakenteissa (ennen kaikkea: vuosibudjetin johtaminen)
- Miten johdamme toiminnan ja ajattelun muutosta? Erityisesti
  - Eri tasot: arki, virkamiesjohto, luottamushenkilöt
  - Prosessi vs. hankkeet: Katsotaan kokonaisuutta, Kokeillaan, Opitaan, Muutetaan rutiineja
- Avainasemassa hyvinvointiyhteiskunnan murroksessa ovat virkamiesjohto ja luottamushenkilöt - heillä on valta mahdollistaa muutosta ja muuttaa rakenteita

Muutos on ennen kaikkea yhteisen oppimisprosessin johtamista

- Pitää kuulla ja ymmärtää eri tahoja ja itseään - ja kyettävä "johtamaan epävarmuutta"

Millaiseen **ajatteluun ja maailmankuvaan**
nojat rakennamme yhteistä työtä?

Epävarmuuden johtaminen - systeemin muutoksen taito

Kiitos!

